

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát
Křížová 22, 603 00 Brno**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-410/24-B
Sp. zn. ČŠIB-S-94/24-B

Název	Střední zahradnická škola Rajhrad, příspěvková organizace
Sídlo	Masarykova 198, 664 61 Rajhrad
E-mail	rajhrad@skolarajhrad.cz
IČO	00 055 468
Identifikátor	600 014 096
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Marek Kňážík
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti	Masarykova 198, Rajhrad
Inspekční činnost na místě	20. 2. 2024 – 22. 2. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b), c) školského zákona

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů, a to v oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, a jejich souladu s právními předpisy a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy.

Charakteristika

Střední zahradnická škola Rajhrad, příspěvková organizace (dále škola) vykonává činnost střední školy, školní jídelny a domova mládeže. Vzdělávání je realizováno v denní formě ve čtyřech oborech zakončených maturitní zkouškou, a to 75-42-M/05 Přírodovědné lyceum, 16-01-M/01 Ekologie a životní prostředí, 44-41-M/01 Zahradnictví a v nástavbovém oboru 41-44-L/51 Zahradnictví. Dále škola realizuje vzdělávání v oboru 41-52-H/01 Zahradník, který je ukončen závěrečnou zkouškou. Vzdělávací nabídka velmi dobře umožňuje oborovou propustnost.

Od poslední inspekční činnosti došlo k rozšíření oborové nabídky, a to o výše uvedený obor přírodovědné lyceum a zároveň se významně zvýšil celkový počet žáků. Ke dni 30. 9. 2023 se ve škole vzdělávalo celkem 500 žáků, a to 310 ve čtyřletých maturitních oborech, 156 v oboru ukončovaném závěrečnou zkouškou a 34 v nástavbovém studiu. V době inspekční činnosti ve škole vzdělávalo celkem 91 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Stravování i ubytování je žákům zajištěno přímo ve školním areálu. Zařízení a vybavení školy je využíváno pro potřeby odborné přípravy i žáky zahradnických oborů jiných škol v rámci Jihomoravského kraje za účelem zvýšení kvality odborného vzdělávání. Škola realizuje také řadu vzdělávacích aktivit pro širokou veřejnost.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel při řízení školy využívá svých dlouholetých zkušeností na vedoucím pracovním místě. V letošním školním roce zpracoval novou vizi rozvoje školy, která vychází z vyhodnocení minulého období a vytyčuje reálné cíle a konkrétní postupy k jejich dosažení. K výraznějšímu pozitivnímu posunu došlo především v oblasti materiálních podmínek pro praktické i teoretické vyučování, což je jeden z dlouhodobých strategických cílů. Záměry v oblasti zlepšení výsledků vzdělávání žáků při ukončování maturitní zkouškou se dosud nedaří v plné míře realizovat, přestože již v roce 2019 na základě analýzy výsledků vzdělávání žáků u maturitní zkoušky ředitel školy přijal konkrétní opatření. Patří mezi ně zejména vypracování strategie k předcházení a řešení školní neúspěšnosti, ve které jsou definovány příčiny školní neúspěšnosti a zároveň stanoveny postupy k řešení neprospěchu žáků a eliminaci vysokého počtu zameškaných vyučovacích hodin.

Část kompetencí a odpovědnosti ředitel školy účelně přenesl na své zástupce, členy školního poradenského pracoviště a předsedy předmětových komisí. Členové vedení školy společně operativně plánují a kontrolují činnost školy. Průběh vzdělávání sledují hospitační činností, o práci jednotlivých pedagogických pracovníků mají přehled. Z dílčích nedostatků zjištěných ve sledovaném teoretickém vyučování však bylo zřejmé, že hodnocení závěrů z hospitací, poskytování zpětné vazby a metodické podpory pedagogům není ještě v plné míře efektivní. Systém vyhodnocování úrovně výuky je tak méně účinný a má jen malý dopad na zkvalitňování pedagogické práce. Na hospitační činnosti vedení školy se významnou měrou podílí také předsedové jednotlivých předmětových komisí. Ostatní vyučující jsou motivováni k vzájemným násluchům, ke sdílení pozitivní pedagogické praxe při využití netradičních metod výuky a projektového vyučování. Využití těchto aktivizujících metod a forem výuky však nebylo v hospitovaných hodinách zaznamenáno. Interní informační systém je efektivní a sdílení informací napomáhá systém pravidelných porad i neformální komunikace mezi účastníky vzdělávání.

Poradenské služby poskytují členové školního poradenského pracoviště, kteří spolu úzce spolupracují. Rezervy jsou zatím v důslednější a včasné identifikaci žáků ohrožených

školním neúspěchem a přijímání adekvátních opatření. Žáci mají možnost využít doučování či individuální konzultace.

Díky vzájemné spolupráci všech aktérů se daří eliminovat řadu rizikových jevů. V posledních třech letech byly zaznamenány spíše ojedinělé případy, ke kterým byla přijata adekvátní opatření, jejichž efektivita je důsledně sledována. Škola má také propracovaný systém autoevaluačních dotazníků, které jsou zaměřeny na mapování situace v oblasti návykových látek, zdravého životního stylu, společných akcí či vztahů ve škole. Sociální vazby žáků jsou posilovány pořádáním adaptačních a zážitkových programů, dále konáním řady školních akcí. Tím škola přispívá k vytváření vstřícného a pro vzdělávání bezpečného prostředí.

Ředitel školy prokazatelně usiluje o zajištění vzdělávání odborně kvalifikovanými pedagogy. Noví a začínající učitelé jsou vhodně podporováni především prostřednictvím uvádějících učitelů. Výuku předmětů společné části maturitní zkoušky zajišťují kvalifikovaní učitelé s příslušnou předmětovou specializací s výjimkou části vyučovacích hodin matematiky.

Materiální a finanční podmínky školy umožňují kvalitní vzdělávání s ohledem na realizované obory a profil absolventa. Od předešlé inspekční činnosti se materiální podmínky průběžně zlepšují, a to zejména v oblasti vybavení odborných učeben, prostor pro praktickou výuku a modernizace digitálních technologií.

Dlouhodobě rozvíjené partnerské vztahy se pozitivně promítají do činnosti školy. Především k realizaci praktického vyučování napomáhá spolupráce s mnoha odbornými pracovišti. Škola je zapojena do několika mezinárodních projektů, v rámci kterých se žáci pravidelně zúčastňují výměnných praxí, stáží a odborných exkurzí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách předmětů společné i profilové části maturitní zkoušky učitelé podněcovali žáky k úsilí plnit zadané úkoly, výuka probíhala ve vstřícné atmosféře založené na vzájemném respektu. Převažovala frontální výuka kombinovaná se samostatnou prací žáků, méně často byly zařazovány kooperativní formy. Rezervy byly zjištěny v malé míře podpory komunikačních dovedností žáků a v nízké diferenciaci vzdělávacího obsahu s ohledem na jejich možnosti a schopnosti. Žáci respektovali nastavená pravidla chování, ale často byli ve výuce spíše pasivními účastníky vzdělávacího procesu. Pozitivem výuky bylo využívání mezipředmětových vztahů a propojování učiva se zkušenostmi žáků z reálného života. Ojediněle byli žáci vedeni k vyhledávání informací a k práci s informačními zdroji. Učitelé věnovali méně pozornosti závěrům hodin, shrnutí učiva a ověření jeho pochopení u jednotlivých žáků.

Organizace hodin českého jazyka byla promyšlená, zaměřovala se zejména na porozumění učivu a jeho upevnění. Vyučující ve většině sledovaných hodin efektivně koordinovali jednotlivé činnosti žáků a vytvářeli jim příležitosti pro sdělení vlastního názoru. K podpoře rozvoje čtenářské gramotnosti byly účinně využívány pracovní listy, žáci předkládaný text četli s porozuměním a jeho obsah interpretovali vlastními slovy. Méně příležitostí měli žáci k práci s digitálními technologiemi. V závěrečné fázi některých vyučovacích hodin ale část učitelů neprovedla shrnutí probraného učiva a vyhodnocení stanoveného vzdělávacího cíle.

V části sledovaných hodin cizích jazyků se dařilo vyučujícím realizovat téměř celou výuku v cílovém jazyce. Žáci byli schopni jazykově správně vést dialog a řešit různá problémová cvičení. Komunikativní a sociální dovednosti žáků byly vhodně rozvíjeny za pomoci

kooperativních činností. V průběhu hodin byly podporovány všechny složky jazykových kompetencí, které se účelně prolínaly celou výukou cizích jazyků. V některých hodinách však převažovala aktivita na straně učitele a nebyl využit učební potenciál žáků, kteří nedostali odpovídající prostor pro komunikaci. Didaktická technika byla vhodně využita především samotnými vyučujícími, zejména pro poslechová cvičení nebo zařazení výukových videí.

V jednotlivých vyučovacích hodinách matematiky bylo sledováno využití různých forem a metod výuky. Efektivita těchto hodin závisela především na míře aktivního zapojení žáků do výuky, která byla v některých sledovaných hodinách nižší. Učitelé svým aktivním a vstřícným přístupem napomáhali žákům zvládnout zadané úkoly a poskytovali jim podporu při obtížích. Při práci u tabule učitelé žáky cíleně nevedli ke slovnímu zdůvodnění postupu řešení, což nepodporovalo rozvoj komunikativních dovedností žáků a snižovalo pochopení probíraného učiva. Digitální technologie využívali pouze učitelé, a to v části hodin k prezentaci nového učiva či postupu řešení příkladů. Stejně a opakující se činnosti po celou vyučovací dobu vedly v některých vyučovacích hodinách k pasivitě žáků a snižování jejich pozornosti. Celkově žáci zejména v nástavbovém oboru vzdělání projevovali v matematice menší znalosti a nižší schopnost samostatně řešit zadané úkoly.

V hodinách teoretických odborných předmětů, které jsou součástí profilové maturitní zkoušky, využili učitelé účelně digitální technologie pro zefektivnění vzdělávacího procesu. V části výuky žáci spolupracovali na konkrétních úkolech, popř. pracovali samostatně na zadaném úkolu. Vyučující v hodinách často propojovali učivo se zkušenostmi žáků z praktického vyučování.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy sleduje a pravidelně vyhodnocuje průběžné i celkové výsledky vzdělávání žáků oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a definuje možné příčiny nízké úspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky. V hodnoceném období realizovalo analýzy zameškaných hodin žáky, průběžných výsledků vzdělávání a výsledků při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou. Na základě uvedených analýz škola přijala další opatření v této oblasti. Přijatá opatření se týkají především dvouletého nástavbového studia oboru zahradnictví, ve kterém škola dlouhodobě vykazuje vysokou hrubou neúspěšnost (poměr žáků neúspěšných u maturitní zkoušky nebo zkoušku nekonajících k celkovému počtu přihlášených žáků) při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou.

Škola identifikovala jako hlavní příčinu vysoké neúspěšnosti v průběhu vzdělávání a při jeho ukončování maturitní zkouškou vysokou absenci. Nejvyšší absenci vykazují žáci nástavbového oboru vzdělání zahradnictví. Ve školním roce 2022/2023 činila průměrná absence na žáka za školní rok v tomto oboru 192 hodin, což bylo v porovnání se čtyřletou formou tohoto oboru přibližně o 13 % více. Opatření přijatá školou ke snižování absence, a to především důsledné informování zákonných zástupců, popř. rodičů žáků, realizace výchovných komisí a stanovení procenta absence pro nehodnocení žáků na konci klasifikačního období v řádném termínu a z toho vyplývající povinnosti konat zkoušky v náhradním termínu, nebyla v tomto oboru vzdělání dostatečně účinná. Motivace žáků s již ukončeným středním vzděláním s výučním listem je při studiu v nástavbovém maturitním oboru vzdělání poměrně nízká, což se projevuje i jejich předčasným ukončováním vzdělávání.

V průběhu inspekční činnosti byly posuzovány výsledky žáků u maturitní zkoušky v jarním a podzimním zkušebním období roků 2020 až 2023 ve dvou čtyřletých oborech středního

vzdělání zahradnictví a ekologie a životní prostředí a ve výše uvedeném dvouletém nástavbovém oboru zahradnictví. Žáci oboru přírodovědné lyceum v tomto období maturitní zkoušku neskládali. Ze čtyřletých oborů vzdělání dosahují horších výsledků u maturitní zkoušky žáci vzdělávání v oboru zahradnictví. Hrubá neúspěšnost u maturitní zkoušky celkem v tomto oboru byla v roce 2020 31 %, v letech 2021 a 2023 přibližně 29 % a v roce 2022 dosáhla 36 %. Oproti tomu žáci oboru ekologie a životní prostředí zaznamenali podstatně lepší výsledky, které se v meziročním srovnání zlepšují (v roce 2020 byla hrubá neúspěšnost 20 %, v roce 2021 dosáhla 11 %, v roce 2022 přibližně 7 % a v roce 2023 došlo k dalšímu zlepšení na 5 %). Na vyšší hrubé neúspěšnosti ve čtyřletém oboru zahradnictví se podílí největší měrou matematika, kde byla zaznamenána hrubá neúspěšnost od 25 do 100 %. Zároveň však z tohoto předmětu koná maturitní zkoušku méně žáků (v hodnoceném období to byla přibližně pětina všech žáků tohoto oboru přihlášených ke společné části maturitní zkoušky).

Výsledky žáků u maturitní zkoušky ve dvouletém nástavbovém oboru zahradnictví jsou dlouhodobě na nízké úrovni. Hrubá neúspěšnost u maturitní zkoušky celkem se v jednotlivých sledovaných letech s výjimkou roku 2021 zvyšovala – v roce 2020 dosáhla 61 %, v roce 2021 klesla na 56 %, v roce 2022 vzrostla na 71 % a v roce 2023 dále vzrostla na 80 %. Zhoršení výsledků bylo zaznamenáno nejen u všech zkušebních předmětů společné části maturitní zkoušky, ale od roku 2022 i v profilové části.

Vedení školy na tuto skutečnost reagovalo ve školním roce 2022/2023 úpravou přijímacího řízení do tohoto oboru vzdělání. Uchazeči o vzdělávání byli přijati pouze na základě výsledků jednotné přijímací zkoušky, pro kterou bylo stanoveno nepodkročitelné minimum, a po splnění všech dalších školou stanovených kritérií. Další kola přijímacího řízení, v nichž se jednotná přijímací zkouška nekoná, nebyla pro tento obor vzdělání vyhlášena.

Účinnost opatření v oblasti přijímacího řízení do nástavbového studia lze zatím hodnotit jen z hlediska průběžných výsledků. Na průměrný prospěch žáků prvního ročníku v prvním pololetí školního roku 2023/2024 měla ale tato skutečnost ve srovnání se stejným ročníkem a oborem vzdělání v prvním pololetí školního roku 2022/2023 minimální vliv (v prvním pololetí 2023/2024 dosáhli žáci prvního ročníku průměrného prospěchu 2,026 a ve stejném období předchozího školního roku průměrný prospěch 2,157).

Celková úspěšnost ve vzdělávacím cyklu, tj. poměr žáků, kteří úspěšně ukončili vzdělávání maturitní zkouškou k počtu žáků, kteří ve standardní době stanovené rámcovým vzdělávacím programem ukončují vzdělávání úspěšným vykonáním maturitní zkoušky, byla ve školním roce 2022/2023 pouze 17 %. Žákům neúspěšným v průběhu vzdělávání a u maturitní zkoušky škola nabízí doučování a individuální konzultace, o jejichž využití však dle vyjádření vedení školy není velký zájem. Motivace žáků využívat těchto forem podpory se zvyšuje v maturitním ročníku a případně po neúspěšné maturitě, kdy je tato podpora realizována distanční formou.

Závěry

Vývoj školy

- Zvýšení počtu žáků
- Realizace nového oboru vzdělávání
- Zkvalitnění materiálního zázemí
- Zhoršení výsledků maturitní zkoušky u nástavbového studia 41-44-L/51 Zahradnictví

Silné stránky

- Systematický rozvoj materiálních podmínek pozitivně ovlivňuje motivaci žáků k učení (2.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Přijatá a realizovaná opatření nebyla dostatečně účinná a nevedla ke zlepšení výsledků vzdělávání žáků oboru 41-44-L/51 Zahradnictví (2.1)
- V části výuky méně efektivní organizace hodiny, menší využití aktivizačních metod a didaktického závěru vyučovací hodiny. Nízká úroveň práce s informačními zdroji (4.2)
- Nízká míra diferenciací úkolů podle individuálních potřeb žáků (4.4)
- Dlouhodobá vysoká hrubá neúspěšnost žáků při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou v oboru 41-44-L/51 Zahradnictví, a to ve společné i profilové části maturitní zkoušky (5.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Včas identifikovat žáky ohrožené školním neúspěchem a přijmout adekvátní individuální opatření a důsledně ověřovat jejich realizaci a efektivitu
- Ověřovat úroveň vstupních vědomostí všech žáků přijímaných do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou s ohledem na jejich předpoklady pro úspěšné vykonání maturitní zkoušky.
- Důsledně realizovat a vyhodnocovat účinnost opatření přijatých školou v zájmu snižování neúspěšnosti žáků v průběhu vzdělávání a zejména při jeho ukončování maturitní zkouškou v oboru vzdělání 41-44-L/51 Zahradnictví. V případě nízké účinnosti těchto opatření zvážit podání žádosti na výmaz tohoto oboru vzdělání

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vyhodnocení činnosti a vize rozvoje školy ze dne 3. 1. 2024
2. Zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje, č. j. 20/71, ze dne 30. 4. 2015, včetně dodatků 1-6
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení v elektronické verzi ze dne 15. 2. 2024

4. M8 Výkaz o střední škole podle stavu k 30. 9. odeslané za roky 2019 až 2023
5. Personální dokumentace pedagogických pracovníků ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
6. Kontrolní systém školy, směrnice č. 10/2022, ze dne 1. 9. 2022
7. Hospitační záznamy (vzorek) vedení školy a předsedů předmětových komisí
8. Rozvrhy všech tříd ve školním roce 2023/2024
9. Školní řád, směrnice č. 3/2019, ze dne 1. 9. 2019
10. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2022/2023 a 2023/2024
11. Zápisy z jednání předmětových komisí ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
12. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti, Směrnice č. 25/2019, účinnost od 1. 9. 2019
13. Analýzy výsledků maturitní zkoušky, zameškaných hodin, prospěchu a uplatnění absolventů školy zpracované pro jednotlivé obory středního vzdělání s maturitní zkouškou a školní roky, nedatováno
14. Souhrnná statistika tříd maturitních ročníků za jednotlivá klasifikační období školních roků 2019/ 2020 až 2022/2023
15. Přehledy prospěchu vedené za jednotlivá klasifikační období školních roků 2020/2021 až 2023/2024 ke dni inspekční činnosti
16. Výsledky maturitní zkoušky za jarní a podzimní zkušební období roků 2020 až 2023 ze dne 20. 2. 2024
17. Zápis z jednání ze dne 21. 2. 2024
18. Školní vzdělávací programy maturitních oborů vzdělávání platné ve školním roce 2023/2024

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Ilona Ptáčková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Ing. Renata Boková, školní inspektorka

Mgr. Andrea Zadinová, školní inspektorka

PhDr. Jiří Wasserburger, školní inspektor

19. 4. 2024